

NACRT ODLUKE

Na osnovu člana 9. i 25. Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12), člana 132., 133., 135., 136 i člana 248. Zakona o bankama ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/17) i člana 18. Statuta Agencije za bankarstvo Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/04), Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, na _ sjednici održanoj __.2017. godine, donosi

ODLUKU O PLANOVIMA OPORAVKA BANKE I BANKARSKE GRUPE

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet odluke

Član 1.

- (1) Ovom odlukom bliže se propisuje sadržaj plana oporavka banke, odnosno plana oporavka bankarske grupe nad kojom Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) vrši nadzornu funkciju, način i rokovi dostavljanja plana oporavka i njegovih izmjena, minimalni kvantitativni i kvalitativni indikatori i procjena plana oporavka.
- (2) Banka je dužna da izradi plan oporavka u skladu sa ovom odlukom, koji sadrži mjere koje će banka primijeniti u slučaju značajnog pogoršanja njenog finansijskog stanja, s ciljem ponovnog uspostavljanja održivog poslovanja i odgovarajućeg finansijskog položaja banke srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslova koje banka obavlja, kao i rizičnom profilu banke.
- (3) Nadzorni odbor banke na prijedlog uprave banke usvaja plan oporavka, kao i izmjene plana oporavka, koji se dostavljaju Agenciji na preispitivanje i procjenu. Sadržaj planova oporavka predstavlja poslovnu tajnu u skladu sa članom 132. stav 3. Zakona o bankama.
- (4) Banka je dužna da plan oporavka revidira najmanje jednom godišnje ili kada nastupe sljedeće okolnosti:
  - a) događaj, odnosno promjena koja se tiče pravne i/ili organizacione strukture banke, poslovnog modela ili finansijskog stanja banke, koji može imati značajan uticaj na konačno izvršenje plana;
  - b) promjene pretpostavki koje su se koristile u toku izrade plana, što može imati značajan uticaj na konačno izvršenje tih planova;
  - c) druge promjene koje utiču na sadržaj plana oporavka i mogućnost njegove primjene u cijelosti ili primjene jedne ili više mjera oporavka koje su sadržane u planu oporavka;
  - d) kada Agencija to zatraži na osnovu tačaka a) ili b) ovog stava ili kada Agencija procjeni da u planu postoje značajni nedostaci ili bitne prepreke u provedbi plana, u skladu sa članom 134. stav 4. Zakona o bankama.
- (5) Banka je dužna da planom oporavka ili drugim internim aktima uredi način i dinamiku ažuriranja plana oporavka, uključujući i način i dinamiku vršenja procjene da li su nastupile okolnosti koje mogu ili su dovele do nastanka promjena iz stava 4. ovog člana.

Pojmovi

Član 2.

Pojedini pojmovi koji se upotrebljavaju u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

- a) pojedinačni plan oporavka znači plan oporavka koji je banka izradila u skladu sa članom 132. Zakona o bankama;
- b) plan oporavka bankarske grupe znači plan oporavka koji je izradila banka u skladu sa članom 135. Zakona o bankama;
- c) plan oporavka znači pojedinačni plan oporavka ili plan oporavka grupe;
- d) ključne funkcije su aktivnosti, usluge ili poslovi čiji bi prekid obavljanja vjerovatno doveo do ugrožavanja stabilnosti finansijskog sektora ili poremećaja u pružanju neophodnih usluga realnom sektoru usljed veličine i tržišnog učešća subjekta koji ih obavlja i njegove povezanosti sa ostalim učesnicima u finansijskom sektoru, a naročito uzimajući u obzir mogućnost da neko drugi nesmetano preuzme obavljanje tih aktivnosti, usluga ili poslova;
- e) ključne poslovne linije su poslovne linije i usluge povezane sa tim linijama, čijim obavljanjem se ostvaruje značajan dio prihoda ili dobiti za banku ili bankarsku grupu kojoj ta banka pripada;
- f) ključne usluge su one usluge koje se obavljaju u jednoj ili više poslovnih jedinica banke ili pravnih lica unutar grupe (dijeljene usluge) koje su potrebne za obavljanje jedne ili više ključnih funkcija;
- g) pokazatelji (indikator) znače kvantitativne i kvalitativne finansijske podatke o finansijskom stanju banke na osnovu kojih se utvrđuje kada se odgovarajuća mjera iz plana oporavka može poduzeti;
- h) mjera oporavka znači skup od jedne ili više upravljačkih aktivnosti ili strategija koje treba da poduzme banka, koje se definišu planom oporavka i koje su osmišljene s ciljem održavanja ili ponovnog uspostavljanja finansijske stabilnosti u situaciji finansijskih poremećaja;
- i) opcije (mogućnosti) oporavka predstavljaju jednu ili više aktivnosti, sporazuma, mjera ili strategija banke ili bankarske grupe obuhvaćene planom oporavka, koje su predviđene za ponovnu uspostavu održivog poslovanja banke ili bankarske grupe u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja, a čiji je glavni cilj osigurati održivost ključnih funkcija (ako ih banka pruža) i ključnih poslovnih linija.

II. SADRŽAJ PLANA OPORAVKA

Osnovne informacije

Član 3.

(1) Plan oporavka sadrži sljedeće dijelove:

- a) sažet prikaz ključnih elemenata plana oporavka (u daljem tekstu: sažetak);
- b) informacije o podijeli dužnosti i odgovornosti vezano za izradu, ažuriranje i provođenje plana oporavka, odnosno informacije o upravljanju planom oporavka (u daljem tekstu: informacije o upravljanju);
- c) pokazatelje ugroženosti finansijskog položaja i poslovanja banke;
- d) stratešku analizu;

- e) plan komunikacije i javne objave;
  - f) analizu pripremnih mjera i
  - g) informacije o testiranju plana oporavka na stres.
- (2) Dijelovi plana oporavka iz stava 1. ovog člana čine zasebne i posebno označene i opisane cjeline u planu oporavka.

Sažetak plana oporavka

Član 4.

Sažetak plana oporavka treba da sadrži sljedeće:

- a) sažetak ključnih dijelova plana oporavka iz člana 3., stav 1., od tačke b) do tačke g) ove odluke sa posebnim osvrtom na dio plana oporavka pod tačkom d) „strateška analiza“, čiji pregled mora sadržavati listu i kratak opis svih mjera oporavka, ocjenu efekata primjene svake mjere oporavka kao i procjenu mogućnosti njihovog provođenja, a time i ocjenu ukupne sposobnosti banke da primjenom utvrđenih mjera oporavka utiče na ponovno uspostavljanje održivog poslovanja i odgovarajućeg finansijskog položaja banke u scenarijima finansijskih poremećaja;
- b) sažetak bitnih promjena koje su nastupile u banci ili bankarskoj grupi ili planu oporavka od posljednjeg dostavljanja tog plana Agenciji;
- c) pregled organizacionih promjena i/ili promjena u procedurama i sličnih promjena sa planiranim rokovima za njihovu implementaciju, a koje su neophodne za provođenje plana oporavka.

Informacije o upravljanju

Član 5.

Plan oporavka u dijelu koji se odnosi na upravljanje mora uključiti detaljan opis informacija o:

- a) načinu izrade plana oporavka, uključujući:
  - 1) ulogu i funkciju lica odgovornih za pripremu, provedbu i ažuriranje svakog dijela plana i plana u cjelini;
  - 2) opis postupaka u situacijama kada je plan oporavka potrebno izmijeniti zbog bitnih promjena koje utiču na banku ili bankarsku grupu i njihovo okruženje;
  - 3) opis načina na koji je plan oporavka uključen u sistem korporativnog upravljanja banke ili bankarske grupe i u sistem upravljanja rizicima, posebno s obzirom na profil rizičnosti i povezanost plana oporavka s testiranjem otpornosti na stres u procesu procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP);
  - 4) ako je banka dio bankarske grupe, opis mjera i aranžmana koji će se uspostaviti u okviru grupe sa ciljem osiguranja koordinacije i konzistentnosti mjera oporavka na nivou grupe i pojedinačnih supsidijara;
- b) način odobravanja plana oporavka, uključujući:
  - 1) informaciju o tome da li je plan oporavka ocijenio interni revizor, eksterni revizor ili odbor za rizike;
  - 2) potvrdu o tome da je plan oporavka ocijenjen i odobren od strane nadzornog odbora banke;
- c) uslovima i procedurama koje su neophodne za osiguravanje pravovremene implementacije mjera oporavka, uključujući:

- 1) detaljan opis pokazatelja u skladu sa zahtjevima iz člana 6. i 7. ove odluke;
- 2) opis postupka donošenja odluke o provođenju određene mjere oporavka koja će biti odgovor na situaciju ozbiljnog finansijskog poremećaja kada pojedini pokazatelji dostignu planom oporavka definisanu vrijednost za razmatranje poduzimanja mjera iz plana oporavka (uključujući ulogu i funkcije lica koja su uključena u taj postupak, postupke koje je potrebno primijeniti, te vrijeme i način obavještanja Agencije da su pokazatelji dostigli utvrđene vrijednosti);
- d) konzistentnosti plana oporavka sa opštim okvirom za upravljanje rizikom banke ili bankarske grupe, uključujući i opis pokazatelja ranog upozorenja koji se koriste kao dio redovnog internog procesa upravljanja rizikom banke ili grupe, a koji mogu biti koristan izvor informacija za rukovodstvo o tome da postoji mogućnost da se dostigne granična vrijednost pokazatelja iz plana oporavka;
- e) sistemu internog informisanja i izvještavanja, uključujući opis načina osiguranja pravovremene dostupnosti pouzdanih informacija koje su potrebne za donošenje odluka o primjeni mjera oporavka u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja.

Pokazatelji u planu oporavka

Član 6.

- (1) Banka je dužna u planu oporavka utvrditi pokazatelje koji otkrivaju moguće ranjivosti, slabosti ili ugroženosti različitih područja poslovanja, a koji ako dostignu određenu graničnu vrijednost, upućuju na to da odgovarajuće opcije oporavka mogu biti poduzete radi očuvanja ili ponovnog uspostavljanja održivog poslovanja i zadovoljavajućeg finansijskog položaja banke. Pokazatelji naročito obuhvataju sljedeća područja poslovanja:
  - a) kapital;
  - b) likvidnost;
  - c) profitabilnost;
  - d) rizični profil banke, a naročito kvalitet aktive.
- (2) Pored područja iz stava 1. ovog člana, banka je dužna da utvrdi makroekonomske pokazatelje (npr. promjene bruto domaćeg proizvoda) i tržišne pokazatelje (npr. promjene kursa, promjene u kreditnom rejtingu, promjene cijena dionica), osim u slučaju da u planu oporavka detaljno i na zadovoljavajući način obrazloži zašto ti pokazatelji nisu prikladni za banku, s obzirom na njenu pravnu strukturu, profil rizičnosti, veličinu i složenost poslova koje obavlja.
- (3) Pokazatelji iz stava 1. i 2. ovog člana odnose se na finansijski položaj banke, ako je riječ o planu oporavka na pojedinačnoj osnovi ili finansijski položaj bankarske grupe ako je riječ o planu oporavka za grupu.
- (4) Pokazatelji moraju biti kvantitativni i kvalitativni i jednostavni za praćenje. Granična vrijednost propisanih pokazatelja mora biti viša od minimalno propisane vrijednosti, a dovoljno visoka da može obezbjediti razmatranje mjera iz plana oporavka prije povrede propisa kojima se uređuju ovi pokazatelji, odnosno moraju biti utvrđeni tako da banci omoguće blagovremeno poduzimanje mjera oporavka, pri čemu bi banka trebala razmotriti korištenje progresivnih nivoa („pristup semafora“) s ciljem informisanja uprave banke o tome da bi pokazatelji mogli dostići određenu graničnu vrijednost.

- (5) Prilikom utvrđivanja pokazatelja poslovanja mora se uzeti u obzir da njihova priroda i broj odgovara veličini banke, složenosti poslova, rizičnom profilu banke i sistemu pokazatelja koje banka već koristi u procesu redovnog upravljanja rizicima.
- (6) Pokazatelji kapitala iz stava 1. tačka a) ovog člana moraju uključivati minimalno: stopu adekvatnosti regulatornog kapitala, stopu redovnog osnovnog kapitala i stopu finansijske poluge.
- (7) Pokazatelji kapitala trebaju biti odabrani na način da ukažu na značajno postojeće ili vjerovatno snižavanje iznosa i pogoršanje kvalitete kapitala, te na povećanje finansijske poluge.
- (8) Pokazatelji kapitala trebaju biti uključeni u proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) i postojeći sistem upravljanja rizicima.
- (9) Granične vrijednosti pokazatelja za kapital trebaju biti utvrđene u skladu sa rizičnim profilom banke i vremenom potrebnim za aktiviranje opcija oporavka, uzimajući u obzir mogućnost oporavka tom opcijom i koliko se brzo kapitalna pozicija može promijeniti ovisno o individualnim karakteristikama banke.
- (10) Granične vrijednosti pokazatelja za kapital trebaju biti utvrđene na način da se osigura dovoljna udaljenost od tačke neispunjavanja propisanih kapitalnih zahtjeva, uključujući minimum zahtjeva koji su propisani članom 27. stav 2. i stav 4. Zakona o bankama, ali bez uzimanja u obzir zahtjeva za zaštitne slojeve kapitala koji su propisani u članu 27. stav 5. Zakona o bankama.
- (11) Pokazatelji likvidnosti iz stava 1. tačka b) ovog člana moraju uključivati minimalno: pokazatelje ročne usklađenosti finansijske imovine i obaveza, koeficijent pokriva likvidnosti (LCR) i koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR).
- (12) Pokazatelji likvidnosti moraju odražavati kratkoročnu i dugoročnu likvidnost, kao i potrebe za finansiranjem banke, te ukazati na ovisnost o tržištu novca i depozitima stanovništva i razdvojiti likvidnost u različitim valutama ako je to relevantno.
- (13) Pokazatelji likvidnosti trebaju pokriti i druge potencijalne potrebe za likvidnošću i izvorima finansiranja, a posebno izvorima finansiranja od strane članica bankarske grupe, kao i potrebe koje proizlaze iz vanbilansnih stavki.
- (14) Pokazatelji likvidnosti trebaju biti uključeni u proces interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) i postojeći sistem upravljanja rizicima.
- (15) Granične vrijednosti pokazatelja likvidnosti trebaju biti utvrđene u skladu sa rizičnim profilom banke i uzimajući u obzir kako brzo se likvidnosna situacija može promijeniti ovisno o specifičnostima banke, kao i vrijeme koje je potrebno za provedbu opcija oporavka, kao i mogućnost oporavka primjenom tih opcija.
- (16) Granične vrijednosti pokazatelja likvidnosti trebaju biti utvrđene na način da se osigura dovoljna udaljenost od tačke neispunjavanja propisanih likvidnosnih zahtjeva.

- (17) Pokazatelji profitabilnosti iz stava 1. tačka c) ovog člana moraju uključivati minimalno: profitabilnost imovine (ROA), kapitala (ROE) i značajne gubitke po osnovu operativnog rizika.
- (18) Pokazatelji kvaliteta aktive iz stava 1. tačka d) ovog člana moraju uključivati minimalno: pokazatelj učešća nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, pokazatelj stope rasta nekvalitetnih kredita i pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti.
- (19) Pokazatelji kvaliteta aktive bi trebalo da mjere i omogućavaju monitoring kretanja kvaliteta aktive banke, uključujući i kvalitet vanbilansnih izloženosti.
- (20) U planu oporavka banka je dužna da detaljno obrazloži izbor pokazatelja i granične vrijednosti pokazatelja i da demonstrira da su te vrijednosti postavljene dovoljno visoko da bi bile djelotvorne.
- (21) Plan oporavka mora sadržavati preciznu definiciju svakog odabranog pokazatelja. Ako je izračun pojedinog pokazatelja propisan, banka je dužna u planu oporavka obrazložiti svako odstupanje od propisanog načina izračuna odabranog pokazatelja. Banka može izostaviti neke od obaveznih pokazatelja ako u planu oporavka detaljno i na zadovoljavajući način obrazloži zašto ti pokazatelji nisu prikladni za banku s obzirom na njenu pravnu strukturu, profil rizičnosti, veličinu i složenost poslova koje obavlja, ali je dužna uključiti najmanje jedan pokazatelj iz svakog područja poslovanja iz stava 1. ovog člana.
- (22) U postupku ažuriranja plana oporavka banka je dužna da preispita opravdanost korištenja odabranih pokazatelja i njihovih utvrđenih graničnih vrijednosti.
- (23) Pokazatelji u planu oporavka i granične vrijednosti utvrđene za poduzimanje opcija oporavka moraju biti:
- odgovarajući za poslovni model, strategiju i rizični profil banke;
  - primjereni veličini i složenosti poslova koje banka obavlja;
  - u mogućnosti upozoriti na situacije ozbiljnog finansijskog poremećaja;
  - konzistentni sa postojećim okvirom upravljanja rizicima, te pokazateljima u planu kapitala, odnosno likvidnosti i planovima kontinuiteta poslovanja;
  - uključeni u sistem korporativnog upravljanja i u proces donošenja odluka na način kojim se obezbjeđuje da članovi organa upravljanja i drugi rukovodioci banke budu blagovremeno i potpuno informisani o mogućnosti primjene odgovarajućih opcija oporavka. Proces donošenja odluka mora biti dokumentovan o čemu Agencija mora biti blagovremeno i potpuno informisana.
  - usmjereni na budućnost (eng. forward looking indicators).
- (24) Banka je dužna da Agenciji dostavi pregled utvrđenih pokazatelja za svako područje poslovanja kao sastavni dio plana oporavka (Prilog 1.).

Praćenje pokazatelja u planu oporavka

Član 7.

- (1) Banka je dužna uspostaviti odgovarajući sistem redovnog praćenja odabranih pokazatelja, te internim aktima urediti dinamiku i način praćenja, te postupak izvještavanja.

- (2) Ako redovnim praćenjem odabranih pokazatelja banka utvrdi da su oni dostigli graničnu vrijednost, uprava banke je dužna da u roku od najviše pet radnih dana donese odluku o poduzimanju ili suzdržavanju od poduzimanja mjera oporavka iz plana oporavka i o tome bez odgađanja obavijesti Agenciju. Ako je banka donijela odluku o suzdržavanju od poduzimanja mjera iz plana oporavka, dužna je takvu odluku detaljno obrazložiti.
- (3) Uprava banke može donijeti odluku o poduzimanju mjera predviđenih planom oporavka, iako utvrđeni pokazatelji nisu dostigli granične vrijednosti, te je o tome dužna obavijestiti Agenciju bez odgađanja.

Strateška analiza

Član 8.

- (1) Banka je dužna u strateškoj analizi utvrditi ključne funkcije i ključne poslovne linije, te odrediti postupke koji su potrebni za osiguranje njihovog funkcionisanja u situacijama ozbiljnog finansijskog poremećaja.
- (2) Ključne funkcije i ključne poslovne linije moraju biti utvrđene dovoljno granularno (npr. depozitno poslovanje sa stanovništvom, kreditno poslovanje sa stanovništvom, depozitno poslovanje s privrednim društvima, kreditno poslovanje sa privrednim društvima, platni promet i slično).
- (3) Pri utvrđivanju činjenice da li je pojedina funkcija ključna, Banka je dužna analizirati minimalno sljedeće:
  - a) utjecaj prekida pružanja te usluge na treće strane i finansijski sistem u cjelini;
  - b) tržište predmetne usluge najmanje s aspekta koncentracija na tom tržištu;
  - c) mogućnost da pružanje predmetne usluge u uporedivom obimu i kvaliteti, uz prihvatljivi trošak za klijenta, u razumnom roku preuzme drugi pružalac usluga.
- (4) Strateška analiza u planu oporavka mora uključivati sljedeće:
  - a) informacije o banci i članicama bankarske grupe na koje se plan oporavka odnosi;
  - b) opcije i mjere oporavka koje bi se primijenile u okviru svake od utvrđenih opcija.

Informacije o banci i članicama grupe iz plana oporavka

Član 9.

- (1) Informacije o poslovanju banke, odnosno bankarske grupe sadrže sljedeće:
  - a) Opis organizacione strukture banke, odnosno bankarske grupe sa organizacionom šemom banke, odnosno bankarske grupe.
  - b) Opis poslovnih aktivnosti banke minimalno sadrži:
    - 1) sažet opis poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima banke;
    - 2) opis poslovnog modela i planiranih poslovnih aktivnosti banke;
    - 3) opis ključnih funkcija, s navođenjem razloga za utvrđivanje pojedinih aktivnosti, usluga ili poslova kao ključnih funkcija, odnosno objašnjenjem zašto je banka utvrdila da nema ključnih funkcija;
    - 4) opis ključnih poslovnih linija banke;

- 5) opis postupaka i metoda koje je banka primijenila kod analize i utvrđivanja ključnih funkcija i ključnih poslovnih linija;
  - 6) informacije o raspoređivanju ključnih funkcija i ključnih poslovnih linija unutar banke, odnosno na supsidijare;
  - 7) opis aktivnosti i sistema u banci koji su neophodni za kontinuirano obavljanje operativnih poslova banke.
- c) Opis ekonomske, pravne, organizacione, finansijske i operativne povezanosti banke i ostalih pravnih lica unutar bankarske grupe, ako je banka član takve grupe, koji minimalno sadržava:
- 1) značajne izloženosti i tokove kapitala i drugih oblika finansiranja unutar bankarske grupe, postojeće date garancije unutar grupe, kao i garancije čije je ugovaranje prema potrebi predviđeno planom oporavka bankarske grupe;
  - 2) pravno obavezujuće ugovore i druge sporazume koji su zaključeni unutar bankarske grupe;
  - 3) način na koji su članovi grupe operativno povezani tako da funkcije, koje su značajne za grupu kao cjelinu ili za banku ili ostale članove grupe, mogu biti centralizovane kod banke ili kod jednog od drugih članova grupe;
  - 4) sporazume o finansijskoj podršci unutar grupe navodeći pojedinosti istih (naziv članica grupe kao potpisnika sporazuma, namjena i uslovi pod kojima se pruža finansijska podrška i drugo).
- d) Opis povezanosti s trećim licima uključuje sljedeće informacije o:
- 1) značajnim izloženostima i obavezama banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
  - 2) značajnim proizvodima i uslugama koje banka (ili članica grupe ako je obuhvaćena planom oporavka) pruža drugim učesnicima na finansijskom tržištu;
  - 3) značajnim uslugama koje banci pružaju treća lica.
- (2) Banka je dužna dostaviti Agenciji pregled svojih ključnih funkcija i ključnih poslovnih linija kao sastavni dio plana oporavka (Prilog 2. i 3.).

Opcije (mogućnosti) oporavka

Član 10.

- (1) Plan oporavka mora sadržavati širok izbor opcija oporavka koje će biti odgovor na situacije značajnog pogoršanja finansijskog stanja banke. Opcije oporavka trebaju biti takve da se može očekivati da će njihova primjena omogućiti banci ponovno uspostavljanje održivog poslovanja i odgovarajućeg finansijskog stanja.
- (2) Opcije oporavka moraju biti opisane tako da je moguće procijeniti učinak i provodivost svake opcije oporavka.
- (3) Opcije oporavka trebaju uključivati redovne mjere koje su uobičajene u poslovanju banke ili članice bankarske grupe obuhvaćene planom oporavka, te vanredne mjere. Određena mjera iz opcija oporavka može predvidjeti promjene u poslovanju banke ili članice bankarske grupe i u tom slučaju takva činjenica ne može biti razlog za njeno isključenje iz opcija oporavka.
- (4) Plan oporavka, takođe, uključuje opcije koje će banka poduzimati ako su ispunjeni uslovi za ranu intervenciju u skladu sa članom 164. Zakona o bankama.

- (5) Korištenje vanredne javne finansijske podrške iz budžetskih i drugih javnih sredstava ne može biti utvrđeno kao opcija oporavka.

Sadržaj opcija oporavka

Član 11.

- (1) Banka je dužna u dijelu plana oporavka koji se odnosi na opcije oporavka navesti popis svih opcija oporavka sa njihovim detaljnim opisom i analizom svake opcije, te odrediti na kojem je nivou granične vrijednosti odabranog pokazatelja planirano razmatranje i poduzimanje svake opcije.
- (2) Opcije oporavka moraju sadržavati pregled i opis planiranih aktivnosti, mjera, strategija ili sporazuma iz svakog od sljedećih područja:
- a) aktivnosti iz područja kapitala koje su potrebne za očuvanje ili ponovno uspostavljanje održivog poslovanja i finansijskog stanja banke, čiji je cilj osigurati održivost ključnih funkcija i ključnih poslovnih linija; uključujući i sporazume i mjere čiji je glavni cilj očuvati ili ponovo osigurati potreban nivo regulatornog kapitala banke putem dokapitalizacije ili internih mjera povećanja regulatornog kapitala, uključujući konverziju odgovarajućih stavki kapitala u dionice, a kako bi se poboljšala situacija sa kapitalom banke;
  - b) aktivnosti iz područja likvidnosti, uključujući sporazume i mjere za osiguranje pristupa izvorima finansiranja u kriznim situacijama, kako bi se obezbjedio kontinuitet u obavljanju poslovnih aktivnosti i izmirenje obaveza po dospelju. Navedene mjere moraju uključivati potencijalne izvore likvidnosti, procjenu raspoloživih instrumenata obezbjeđenja i procjenu mogućnosti preraspodjele likvidnih sredstava unutar grupe i/ili između pojedinih poslovnih linija;
  - c) prikaz načina na koji bi banka mogla odvojiti ključne funkcije i ključne poslovne linije od ostalih poslova, u mjeri u kojoj je to neophodno;
  - d) aktivnosti i mjere usmjerene na smanjenje rizika ili zaduženosti ili na izmjenu poslovnih aktivnosti i usluga banke i, shodno tome, analizu moguće prodaje imovine banke i učešća u pravnim licima, odnosno prodaje ili ustupanja poslovnih linija banke;
  - e) mjere koje podrazumijevaju promjene članova organa upravljanja i drugih rukovodnih lica u banci, promjene u podjeli dužnosti i odgovornosti zaposlenih u banci, zatvaranje jednog ili više organizacionih dijelova banke;
  - f) aktivnosti i mjere koje imaju za cilj dobrovoljno restrukturiranje obaveza banke, a da iste ne budu uzrok nastanka statusa neizmirenja obaveza ili raskida ugovora ili pogoršanja rejtinga banke ili slično;
  - g) druge mjere i aktivnosti čiji je cilj očuvanje ili ponovno uspostavljanje održivog redovnog poslovanja i stabilnosti finansijskog stanja banke.
- (3) Banka može prilikom izrade plana oporavka izostaviti pojedine aktivnosti i mjere navedene u tačkama od a) do g) iz stava 2. ovog člana, ali je dužna da detaljno obrazloži njihovo izostavljanje.

Član 12.

- (1) Svaka opcija oporavka mora sadržavati procjenu efekata svake pojedinačne aktivnosti i mjere, što uključuje sljedeće:

- a) procjenu finansijskih i operativnih efekata sa navođenjem očekivanog efekta na kapital, likvidnost, izvore finansiranja, profitabilnost i poslovne aktivnosti banke;
  - b) procjenu spoljnih efekata i sistemskih posljedica primjene određene opcije oporavka, navodeći očekivani uticaj na ključne funkcije banke, dioničare banke, klijente i druge ugovorne strane, kao i na ostatak bankarske grupe, ako je banka dio iste;
  - c) pretpostavke za vrednovanje i sve ostale pretpostavke za procjenu tačaka a) i b) ovog stava, uključujući utrživost imovine i ponašanje drugih učesnika na finansijskom tržištu.
- (2) Ocjena efekata iz stava 1. ovog člana sadrži detaljan opis postupka za utvrđivanje tržišne vrijednosti ključnih funkcija i utrživosti ključnih poslovnih linija.

Član 13.

- (1) Opcije oporavka moraju sadržavati procjenu mogućnosti provođenja svake pojedinačne opcije oporavka, što uključuje sljedeće:
- a) procjenu rizika vezano za mogućnost primjene opcije oporavka zasnovanu na dosadašnjem iskustvu banke ili drugog učesnika na tržištu u provođenju iste ili drugih sličnih mjera;
  - b) detaljnu analizu i opis mogućih značajnih prepreka za efektivno i blagovremeno provođenje plana oporavka, te opis načina na koji se navedene prepreke mogu otkloniti;
  - c) analizu mogućih prepreka za efektivno i blagovremeno provođenje plana oporavka uključujući i one prepreke koje su posljedica strukture bankarske grupe ili odnosa ili sporazuma unutar te grupe, odnosno analizu o tome da li postoje pravne ili tehničke prepreke za brz prenos kapitala ili izmirenje obaveza unutar grupe, ako su te aktivnosti planirane opcijom oporavka. Nakon analize i opisa mogućih značajnih prepreka, banka mora dati opis načina na koji se navedene prepreke mogu otkloniti;
  - d) opis postupaka kojima će se obezbijediti kontinuitet poslovanja u slučaju primjene svake pojedinačne opcije oporavka.
- (2) Procjena kontinuiteta poslovanja iz stava 1. tačka d) ovog člana uključuje analizu:
- a) postojećih operativnih aktivnosti banke (npr. informacionih sistema, odnosa sa dobavljačima, aktivnosti upravljanja ljudskim resursima);
  - b) pristupa banke tržišnoj infrastrukturi (npr. pristupa sistemu kliringa, sistemu platnog prometa i sl.),
  - c) svih sporazuma i mjera koji su potrebni za održavanje stalnog pristupa potrebnoj infrastrukturi finansijskih tržišta;
  - d) svih sporazuma i mjera koji su potrebni za održavanje stalnog funkcionisanja operativnih procesa banke ili članica bankarske grupe obuhvaćenih planom oporavka.
- (3) Opcije oporavka moraju sadržavati procjenu rokova za provođenje svake opcije oporavka i vremena potrebnog da ta opcija proizvede efekat.
- (4) Opcije oporavka moraju sadržavati i procjenu efektivnosti opcija oporavka i adekvatnosti pokazatelja u odabranim scenarijima ozbiljnog finansijskog poremećaja. U navedenoj procjeni mora se utvrditi koja je od opcija oporavka adekvatna za određeni scenario, mogući efekat pojedinih opcija oporavka, odnosno posljedice pojedine opcije oporavka, njihovu provedivost, te moguće značajne prepreke i rok za provođenje opcija oporavka.

- (5) Pod preprekama iz stava 4. ovog člana podrazumijevaju se svi faktori koji mogu negativno uticati na blagovremeno provođenje opcije oporavka, a naročito operativni, pravni i reputacioni rizici kojima je banka izložena u svom poslovanju.
- (6) Banka je dužna dostaviti Agenciji pregled opcija oporavka kao sastavni dio plana oporavka (Prilog 4.).

Plan komunikacije i javne objave

Član 14.

- (1) Plan komunikacije i javne objave, kao sastavni dio plana oporavka, mora sadržavati detaljan plan interne i eksterne komunikacije za slučaj provođenja plana oporavka, koji sadrži najmanje sljedeće:
  - a) plan interne komunikacije, odnosno plan obavještanja unutar banke o provođenju plana oporavka, koji naročito obuhvata obavještanje članova uprave banke, nadzornog odbora banke, rukovodioca organizacionih dijelova banke, predstavnika zaposlenih (sindikata ili slično) i drugih, kao i komunikaciju s njima;
  - b) plan eksterne komunikacije, odnosno plan obavještanja trećih lica o provođenju plana oporavka, i to dioničara i drugih ulagača, deponenata, nadležnih institucija, drugih ugovornih strana i javnosti;
  - c) prijedloge za efikasnu prevenciju, odnosno ublažavanje posljedica mogućih negativnih reakcija tržišta.
- (2) Plan oporavka sadrži i analizu načina na koji bi plan komunikacije iz stava 1. ovog člana bio primijenjen u slučaju provođenja jedne ili više aktivnosti i mjera iz plana oporavka, pri čemu se moraju uzeti u obzir i eventualne posebne okolnosti u vezi sa primjenom pojedinih opcija oporavka.

Pripremne mjere

Član 15.

- (1) Plan oporavka sadrži analizu pripremnih mjera koje je banka ili bankarska grupa, obuhvaćena planom oporavka, poduzela ili koje treba da poduzme radi lakšeg provođenja plana oporavka ili unapređenja njegove efikasnosti i djelotvornosti.
- (2) Planom oporavka definiše se i rok za provođenje pripremnih mjera.
- (3) Mjere iz stava 1. ovog člana obuhvataju i sve aktivnosti neophodne za prevazilaženje i uklanjanje prepreka za efikasnu primjenu opcija oporavka.

Stresni scenariji

Član 16.

- (1) Banka je dužna da u planu oporavka utvrdi niz scenarija ozbiljnog finansijskog poremećaja u različitim hipotetičkim situacijama, na osnovu kojih se testiraju mogućnosti i efekti provođenja plana oporavka.

- (2) Vrsta i broj scenarija iz stava 1. ovog člana banka određuje uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost poslova koje obavlja. Sistemski značajna banka, kao i banka čija neto aktiva prelazi 500 miliona KM, dužna je da koristi najmanje tri scenarija ozbiljnog finansijskog poremećaja i to:
- a) scenario koji obuhvata sistemske događaje koji bi mogli imati ozbiljne negativne posljedice na finansijski sistem i/ili privredu, uključujući prestanak rada druge ugovorne strane koji bi uticao na finansijsku stabilnost zemlje, smanjenje raspoložive likvidnosti, povećan rizik države i odliv kapitala iz zemlje u kojoj se nalazi značajan dio izloženosti banke, nepovoljna kretanja cijena nekretnina i drugih oblika imovine na tržištu i makroekonomsku krizu;
  - b) scenario koji obuhvata događaje koji se odnose na banku, a mogli bi imati ozbiljne negativne posljedice za banku ili bankarsku grupu, uključujući prestanak rada druge ugovorne strane značajne za banku, značajan odliv likvidnih sredstava banke, značajne gubitke po osnovu plasmana banke i/ili operativnog rizika, narušenu reputaciju banke ili bankarske grupe i nepovoljna kretanja cijena nekretnina i drugih oblika imovine na jednom ili više tržišta kojima je banka u velikoj mjeri izložena;
  - c) kombinaciju scenarija iz tačaka a) i b) ovog stava koji se javljaju istovremeno i utiču jedan na drugi.
- (3) Banka koja nije sistemski značajna i čija neto aktiva ne prelazi 500 miliona KM može provesti testiranje otpornosti na stres primjenom jednog scenarija koji obuhvata nekoliko događaja iz tačaka a) i b) stava 2. ovog člana, a koji su specifični za tu banku ili bankarsku grupu.
- (4) Raspon scenarija za testiranje za banke, posebno one koje su značajne, treba uključivati i sporo razvijajuće i brzo razvijajuće događaje.
- (5) Banka može izostaviti neki od događaja iz tačke a) i b) stava 2. ovog člana, ako nakon provedene analize utvrdi da neki od tih događaja na banku nije primjenjiv, pri čemu je dužna da to izostavljanje detaljno obrazloži u planu oporavka.
- (6) Banka je dužna najmanje jednom godišnje provesti testiranje otpornosti na stres svog plana oporavka i da zajedno sa planom oporavka dostavi Agenciji pregled scenarija za testiranje opcija oporavka, kao sastavni dio istog (Prilog 5.).

Zahtjevi za stresne scenarije

Član 17.

- (1) Svaki pojedinačni scenario za testiranje plana oporavka mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:
- a) da se zasniva na događajima koji su najrelevantniji za banku ili bankarsku grupu, naročito uzimajući u obzir model poslovanja i model finansiranja banke, poslovnu aktivnost, veličinu, strukturu i povezanost banke sa ostalim učesnicima u finansijskom sistemu, kao i identifikovane nedostatke i slabosti u poslovanju banke ili bankarske grupe;
  - b) da događaji predviđeni u scenariju moraju biti takvi da mogu prouzrokovati prestanak rada banke ako se blagovremeno ne primjene mjere iz plana oporavka (opcije oporavka);
  - c) da se scenario zasniva na događajima koji su izuzetni, ali mogući.

- (2) Banka je dužna da u svakom stresnom scenariju, u mjeri u kojoj je to primjenjivo, uključi procjenu efekata tih događaja na svaki od sljedećih aspekata poslovanja banke ili bankarske grupe:
- a) raspoloživi kapital;
  - b) raspoloživu likvidnost;
  - c) rizični profil;
  - d) poslovanje, uključujući platni promet i sisteme za poravnanje;
  - e) reputaciju.
- (3) Prilikom izrade stresnih scenarija koji bi doveli do situacije da poslovni model banke nije održiv bez uspješne primjene mjera iz plana oporavka, banka je dužna da razmotri mogućnost razvoja i primjene scenarija na osnovu obrnutog testiranja otpornosti na stres, koji podrazumijeva početnu pretpostavku da je finansijsko stanje banke takvo da se uskoro može očekivati nastupanje statusa neizmirenja obaveza banke, nakon čega se utvrđuju uzroci koji dovode do tog stanja.

III. IZRADA PLANA OPORAVKA

Izrada, donošenje i revizija plana oporavka

Član 18.

- (1) Funkcija rizika banke dužna je:
- a) koordinirati izradu plana oporavka;
  - b) pratiti pokazatelje i izvještavati upravu o vrijednostima odabranih pokazatelja;
  - c) izraditi scenarije i provoditi testiranje otpornosti planova oporavka na stres;
  - d) izvještavati upravu o postupku izrade, potrebi ažuriranja i provođenja plana oporavka, te o rezultatima testiranja otpornosti planova oporavka na stres.
- (2) Banka je dužna osigurati da lica zadužena za izradu plana oporavka nisu ujedno i lica zadužena za postupak provođenja testiranja otpornosti planova oporavka na stres.
- (3) Interna revizija banke dužna je provesti ocjenjivanje plana oporavka, kao i procesa izrade, donošenja i praćenja izvršenja i efekte primjene plana oporavka, o čemu će informisati upravu i nadzorni odbor banke.

Plan oporavka bankarske grupe

Član 19.

- (1) Nadređena banka bankarske grupe nad kojom Agencija vrši kontrolu na konsolidovanoj osnovi na osnovu člana 157. Zakona o bankama, dužna je da sačini i Agenciji dostavi na odobrenje plan oporavka bankarske grupe, kojim se utvrđuju mjere oporavka radi postizanja stabilnosti i ponovnog uspostavljanja odgovarajućeg finansijskog stanja na nivou bankarske grupe kao cjeline i svakog pojedinačnog člana te grupe, uzimajući u obzir finansijski položaj ostalih članova iste grupe.

- (2) Plan oporavka bankarske grupe sadrži mjere i aktivnosti čije se provođenje zahtijeva na nivou bankarske grupe kao cjeline, posebno matičnog društva i svakog člana te grupe pojedinačno, kao i način kojim se obezbjeđuje koordinacija i dosljednost provođenja mjera i aktivnosti utvrđenih planom oporavka.
Odredbе ove odluke primjenjuju se i na sadržaj plana oporavka bankarske grupe.
- (3) Plan oporavka bankarske grupe banka dostavlja Agenciji u skladu sa članom 135. stav 3. Zakona o bankama.

IV. ROKOVI, NAČIN DOSTAVLJANJA I PROCJENA PLANA OPORAVKA

Rokovi i način dostavljanja plana oporavka

Član 20.

- (1) Banka je dužna jednom godišnje ažurirati postojeći plan oporavka ili po potrebi izraditi novi plan oporavka i dostaviti ga Agenciji najkasnije do 31. decembra tekuće godine u elektronskoj i printanoj formi.
- (2) Banka je dužna ažurirati plan oporavka i nakon svake bitne promjene u skladu sa članom 132. stav 4. tačka b) i c) Zakona o bankama, te ga bez odgađanja dostaviti Agenciji.
- (3) Plan oporavka koji je ažuriran na zahtjev Agencije shodno članu 132. stav 4, tačka d) Zakona o bankama, banka je dužna dostaviti u roku koji je određen zahtjevom Agencije.
- (4) Planu oporavka koji se dostavlja Agenciji potrebno je priložiti odluku nadzornog odbora o usvajanju, odnosno ažuriranju.

Procjena plana oporavka

Član 21.

- (1) Agencija je dužna da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja plana oporavka, ocjeni da li plan oporavka banke ispunjava uslove koji su propisani članom 133. Zakona o bankama i ovom odlukom, na način i u rokovima kako je regulisano članom 134. Zakona o bankama.
- (2) Ako dostavljeni plan oporavka sadrži značajne nedostatke ili prepreke za provođenje plana, Agencija obavještava banku o svojoj procjeni i nalaže banci da preda revidirani plan koji pokazuje kako će se ti nedostaci i prepreke razmotriti u razumnom roku.
- (3) Ako banka ne dostavi revidirani plan ili ako Agencija utvrdi da se revidiranim planom oporavka na odgovarajući način nisu otklonili nedostaci i prepreke utvrđene prvobitnom procjenom, Agencija može prema banci poduzeti odgovarajuće supervizorske mjere i ako je potrebno zahtijevati od banke izvršenje mjera u skladu sa članom 134., stav 5. tačke od a) do f) Zakona o bankama.
- (4) Agencija prilikom ocjene plana oporavka bankarske grupe ocjenjuje sljedeće:

- a) u kojoj mjeri taj plan doprinosi postizanju stabilnosti na nivou bankarske grupe kao cjeline i svakog njenog člana pojedinačno, pri čemu posebnu pažnju posvećuje slijedećem:
    - 1) mogućnost da se primjenom opcija za oporavak na nivou grupe ponovo uspostavi odgovarajući finansijski položaj člana grupe bez ugrožavanja finansijskog položaja grupe kao cjeline;
    - 2) da li bi primjenom pojedine opcije oporavka bilo omogućeno redovno poslovanje grupe i njenih članova;
    - 3) u kojoj mjeri su u planu oporavka bankarske grupe uzete u obzir različite upravljačke strukture pojedinih članova te grupe i moguće pravne prepreke za ne za njegovu primjenu;
  - b) u kojoj mjeri plan oporavka bankarske grupe sadrži rješenja za otklanjanje prepreka utvrđenih na osnovu testiranja otpornosti ovog plana na stres, a ako se te prepreke ne mogu otkloniti da li su predviđene alternativne opcije za oporavak kojima se postiže cilj;
  - c) u kojoj mjeri se planom oporavka bankarske grupe otklanjaju stvarne ili pravne prepreke za prenos kapitala ili izmirivanja obaveza, da li su predviđene alternativne mjere kojim se postiže cilj.
- (5) Prilikom ocjene plana oporavka grupe, Agencija će uzeti u obzir vrstu poslova koje članovi grupe obavljaju, kao i njihovu povezanost s drugim društvima, odnosno grupama.
- (6) Agencija će donijeti poseban akt (smjernice) kojim će se propisati minimalni kriteriji koji će se primjenjivati kod procjene pojedinačnih planova oporavka i planova oporavka bankarske grupe.

V. ZAVRŠE ODREDBE

Član 22.

- (1) Prvi plan oporavka u skladu sa ovom odlukom banka je dužna dostaviti Agenciji najkasnije do kraja III kvartala 2018.godine.
- (2) Prilozi iz ove odluke čine njen sastavni dio, a to su: pregled pokazatelja plana oporavka, pregled ključnih funkcija banke, pregled ključnih poslovnih linija banke, pregled opcija oporavka banke i pregled korištenih scenarija.
- (3) Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Broj: U.O.-   /17
Sarajevo, __.__.2017. godine

PREDSJEDNICA
UPRAVNOG ODBORA

mr. sc. Ljerka Marić, dipl.ecc.

Prilog 1

Pokazatelji u planu oporavka*

Naziv pokazatelja**	Nivo ranog upozorenja	Nivo pokretanja opcija plana oporavka***
1. Pokazatelji kapitala		
a) stopa adekvatnosti regulatornog kapitala		
b) stopa redovnog osnovnog kapitala		
c) stopa finansijske poluge		
2. Pokazatelji likvidnosti		
a) ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 30 dana		
b) ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 90 dana		
c) ročna usklađenost finansijske aktive i pasive do 180 dana		
d) koeficijent pokrića likvidnosti (LCR)		
e) koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR)		
3. Pokazatelji profitabilnosti		
a) profitabilnost imovine (ROA)		
b) profitabilnost kapitala (ROE)		
c) značajni gubici po osnovu operativnog rizika		
4. Pokazatelji kvaliteta aktive		
a) učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima		
b) stopa rasta nekvalitetnih kredita		
c) pokrivenost nekvalitetnih kredita ispravkama vrijednosti		

* Banka dodaje redove za dodatne pokazatelje plana oporavka koje je utvrdila, a nisu navedeni u tabeli.

** Ako je banka obrazložila zašto ne primjenjuje ovaj pokazatelj, u kolonu „Nivo pokretanja opcija plana oporavka“ upisuje se „nije primjenjivo“.

*** Ako je banka utvrdila više nivoa za aktiviranje različitih opcija, upisuje se nivo na kojem se pokreće prva opcija.

Prilog 2

Ključne funkcije

Funkcije	Ima li prekid pružanja ove funkcije utjecaj na treće strane i finansijski sistem u cjelini?	Uticaj banke ili bankarske grupe na tržište? (Koncentracije na tržištu)	Postoji li mogućnost da pružanje predmetne usluge adekvatno preuzme drugi pružalac usluga?	Da li je funkcija ključna?*	Ključne usluge za pružanje ključnih funkcija?

* Navesti razloge za identifikovanje funkcije kao ključne.

Prilog 3

Ključne poslovne linije

Ključne poslovne linije	Objašnjenje zašto se poslovna linija smatra ključnom?

Prilog 4

Opcije oporavka

Naziv opcije	Područje opcija					Primjenjuje li se u fazi rane intervencije
	Kapital	Likvidnost	Kvalitet aktive	Restrukturiranje obaveza	Ostalo	

Prilog 5

Scenariji

Naziv scenarija	Vrste scenarija			Brzo/sporo razvijajući događaji	Šokovi i njihovi parametri	Primjena obrnutog testiranja na stres	Vrijednost pokazatelja nakon primijenjenog šoka	Opcije primjenjive u scenariju	Vrijednost pokazatelja nakon primijenjene opcije
	Specifični	Sistemi	Kombinirani						